

nr inw. 21294

OBYWATELSKI
KOMITET
ODBUDOWY
ZAMKU
KRÓLEWSKIEGO
W WARSZAWIE

Biuletyn ZAMEK

nr 1/105/ Rok IV

Warszawa, dnia 1 stycznia 1974 r.
Plac Zamkowy 10, tel. 31 66 99, 31 04 00

CIM VI.7.7
Bibl. Fowl. m. st. W-wy
Egz. obow. 197. r.

NOWY ROK - NOWE ZADANIA

Czwarty rok odbudowy Zamku stawia przed załogą nowe i niełatwe zadania, których realizacja wymaga wprowadzenia na budowę sporej liczby fachowców z innych branż rzemiosła i zwiększenia zespołów pracowni zajmujących się rekonstrukcją wnętrza.

Pierwszym i najważniejszym zadaniem budowniczych będzie terminowe zakończenie robót przy odbudowie Zamku w tzw. stanie surowym na Święto Lipcowe. Po robotach murarskich na ostatnim fragmencie skrzydła saskiego od Wisły i murów wież, nastąpi duża koncentracja prac na dachach zamkowych. Pokrycie konstrukcji stalowych płytami ceramicznymi, ocieplającymi ze szkła piankowego, warstwami specjalnej papy, umożliwi dekarzom wczesną wiosną kładzenie czerwonej dachówki na powierzchni ponad 1.000 m kw. dachów. Z braku fachowców tej branży kierownictwo odbudowy zamierza przeszkolić w zawodzie dekarza grupę murarzy. Na pierwszych dachach pracują już blacharze, wykonując ponadto w warsztacie na zapleczu odbudowy gotowe rynny. Pracują tam również warsztaty ślusarski, kowalski i stolarski.

Na rusztowaniach rurowych oplatających mury stanie powiększona brygada kamieniarzy z Szydłowieckich Zakładów Kamienia Budowlanego, montująca kamienny wystrój elewacji. Murarze wejdą do wnętrza zamkowych, gdzie wykonają wszystkie ściany i ścianki wchodzące w skład robót wykończeniowych, a także podkłady gipsowe pod stiuki w salach zabytkowych. Na poddaszach podjęta zostanie budowa zbiorczych kanałów dla urządzeń klimatyzacyjnych i wentylacyjnych.

W 1974 r. pod częścią północną Dziedzińca Wielkiego rozpocznie się budowa transformatorni i rozdzielni sieci elektrycznej. Przy budowie dużej komory podziemnej o ścianach żelbetowych znajdą zatrudnienie zbrojarze. W na-

rożniku skrzydła gotyckiego i południowego umieści się również pod powierzchnią dziedzińca pomieszczenie na wymienniki ciepła do centralnego ogrzewania. Wszystkie mury od strony dziedzińca okolone będą kanałami osuszającymi, chroniącymi fundamenty przed wilgocią. Podobne kanały z prefabrykatów betonowych posiadają już mury zewnętrzne.

Załoga liczy obecnie ponad 200 osób. Dla terminowej realizacji zaplanowanych robót i rozpoczynających się prac rekonstrukcji wewnątrz przewidziane jest w ciągu roku zwiększenie załogi co najmniej o 150 pracowników. Będzie więcej zatrudnionych na odbudowie dekarzy, blacharzy, stiukarzy, sztukatorów oraz powiększą się zespoły artystów w zamkowych pracowniach konserwatorskich rzeźby, zdobnictwa, malarstwa, i innych.

OSWIETLENIE SAL I KOMNAT

Program odtworzenia dawnej świetności historycznych wnętrz Zamku w zakresie dzieł sztuki, obrazów, rzeźb, gobelinów, tkanin obiciowych, mebli, oświetlenia jest już realizowany. Opracowania Oddziału Zamek Muzeum Narodowego pod kierownictwem kuratora dr Andrzeja Rottermunda przewidują oświetlenie sal i komnat trzema rodzajami światła: aplikami - świecznikami ściennymi, żyrandolami i odblasznicami.

Aplik - ozdobnie cyzelowanych w brązie i złożonych - będzie ogółem 120 sztuk, wśród nich 48 zachowanych oryginalnych na świece, otrzyma oprawki świecowe z żarówkami. 2 i 3 ramienne świeczniki znajdą się na ścianach w komnatach księcia podkomorzego, w pokoju oficerskim, w nowej kaplicy, w sali Canaletta, dawnej audiencjonalnej, tronowej, rycerskiej, gabinecie królewskim, marmurowym, sypialni i garderobie. Następnie w sali mirowskiej w pokoju żółtym i zielonym będą appliki drewniane odtworzone na podstawie dokumentów inwentaryzacji.

Wykonania tego oświetlenia podjęła się Spółdzielnia Pracy Przemysłu Artystycznego "Brąz Dekoracyjny" w Warszawie. Zlecono już wykonanie dwóch próbnych aplik.

Klatki schodowe m.in. w Wieży Władysławowskiej oraz przy Wieży Zygmuntowskiej i sali balowej będą oświetlone 2 i 3 ramiennymi odblasz-

nicami z tłoczonej blachy miedzianej. Podesty schodów rekonstruowanymi latarniami z brązu i szkła. Najbardziej ozdobne, kute latarnie będą na podestach wiodących do sali mirowskiej.

Trzeci rodzaj oświetlenia, to kryształowe żyrandole i pająki w salach i pokojach zamkowych. Żaden żyrandol nie zachował się. Na podstawie dawnych inwentarzy wiadomo tylko, że było ich 51 sztuk. Na przykład w sali balowej 5 sztuk 24-świecowych i 15 sztuk 16-świecowych, rycerskiej - 6 sztuk, w audiencjonalnej 4 żyrandole i jeden lustrzany pająk, kaplicy saskiej 3 żyrandole 24 świecowe.

W magazynach Muzeum Narodowego znajduje się siedem sztuk nadających się do oświetlenia sal, reszta 44 żyrandole trzeba rekonstruować według wzorów używanych w Polsce i zagranicą w drugiej połowie XVIII wieku. Dla zapewnienia ich różnorodności Oddział Zamek Muzeum Narodowego musi znaleźć przynajmniej 9 takich wzorów, by z najlepszych zrobić dokumentację do produkcji. Natrafiono już na pierwsze takie oryginalne żyrandole z tej epoki w pałacu Nieborów pod Warszawą i poznańskich Pawłowicach koło Leszna. Jednocześnie poszukuje się warsztatów mogących wykonać duże i dość trudne zamówienie. Instalatorzy przystąpili już do układania na murach i sklepieniach sieci elektrycznej.

ŻOŁNIERZE W ODBUDOWIE ZAMKU

Cenny i pokaźny jest udział żołnierzy oddziałów Warszawskiego Okręgu Wojskowego w odbudowie Zamku. Tysiące godzin pracy społecznej i żołnierskich złotych ofiarowali na ten ogólnonarodowy cel spadochroniarze Pomorskiej Dywizji Powietrzno-Desantowej i kościuszkowscy, kilińszczacy ze Stołecznego Pułku Obrony Terytorialnej oraz żołnierze z innych jednostek.

To właśnie żołnierze w "Czerwonych beretach" zaproponowali, by każdy pododdział pełniący honorową wartę przy Grobie Nieznanego Żołnierza przepracował jeden dzień w społecznym czynie przy odbudowie Zamku i pierwsi zrealizowali swe zobowiązanie. Często wśród budowniczych Zamku można spotkać liczne grupy ochotników w zielonych mundurach. Pracowali tu wielokrotnie żołnierze Stołecznego Pułku OTK.

Do Dowództwa Warszawskiego OW nadeszło już wiele podziękowań za społeczną pomoc w odbudowie zabytku. M.in. dyrektor Oddziału Odbudowy PKZ mgr inż. Z. Drankowski w piśmie do Dowództwa Warszawskiego OW przekazał serdeczne podziękowanie pod adresem wojskowych specjalistów z jednostki inżynieryjnej Warszawskiego OW za przetransportowanie wielkiego bloku kamiennego z Zakładów Kamienia Budowlanego w Pińczowie na teren odbudowy Zamku. Z tego bloku wykuto rzeźbę - kartusz herbowy przeznaczony na Wieżę Zegarową.

- W odbudowanym wspólnym wysiłkiem Zamku poczesne miejsce zajmuje ofiarny wkład żołnierzy z Okręgu Warszawskiego. Wyrażam głębokie przekonanie, że nawiązana i realizowana współpraca będzie utrzymywana przez cały czas odbudowy - czytamy w podziękowaniu.

DARY POLAKÓW Z FRANCJI

W polskim konsulacie generalnym w Paryżu odbyła się uroczystość przekazania pieniędzy zebranych na odbudowę Zamku.

2,5 tys. franków zebrali polscy inżynierowie, architekci i technicy pracujący obecnie w Paryżu. Stworzyli oni polską grupę przy Ogólnofrancuskim Komitecie Odbudowy Zamku i teraz przekazali zebrane przez siebie pieniądze na ręce przybyłej do konsulatu wiceprzewodniczącej Francuskiego Komitetu Odbudowy Zamku p. Irene de Lipkowski.

Przy okazji warto przypomnieć, że bardzo zasłużony dla odbudowy Zamku Komitet Francuski zbiera obecnie fundusze, a także meble, książki i obrazy na wyposażenie Zamku.

Drugą grupą, która przekazała pieniądze byli przedstawiciele Polskiego Związku Kombatantów i Uczestników Ruchu Oporu we Francji. Zebrali oni kolejnych 500 franków.

I wreszcie trzecią grupę stanowili przedstawiciele Stowarzyszenia Kupców i Rzemiosła polskiego pochodzenia. Wpłacili oni na fundusz odbudowy Zamku również swą kolejną ratę, tym razem w wysokości 500 franków.

DARY PIENIĘŻNE Z KRAJU

Ostatnio powiadomili m.in. o wpłatach na fundusz odbudowy Zamku w PKO lub wpłacili w biurze Komitetu następujący ofiarodawcy:

z Warszawy:

- 68.120.74 zł Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług. Na powyższą kwotę składają się następujące dotacje: Naczelna Rada 15.000 zł, Wojewódzkie Zrzeszenia - Wrocław 35.631.49 zł, Rzeszów 13.388,25 zł, Kraków 3.480 zł, Warszawa woj. 340 zł, Opole 171 zł, Poznań 110 zł.
- 84.600 zł Wojewódzkie Biuro Projektów Budownictwa Wiejskiego ze sprzedaży dokumentacji wykonanej przez pracowników w czynie społecznym;
- 23.090.50 zł Towarzystwo Przyjaciół Warszawy, Oddział Centrum z datków 37 ofiarodawców wpłaconych w listopadzie 1973 r.
- 88.700 zł RSW Prasa-Książka-Ruch, Centrala Handlowa ze sprzedaży pamiątkowych znaczków "Budujemy Zamek" w III kwartale 73 r.
- 10.133 zł składki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych, Zarząd Główny;
- 2.215.95 zł pracownicy Spółdzielni Pracy "Polifoto";
- 1.000 zł Bolesław Zajkowski, miesięczna wpłata/raty od 1.4.1971 r./;
- 5.710 zł - 88 członków Spółdzielni Rzemieślniczej "Motgos";
- 1.000 zł Pracownia Cukiernicza J. Blikle - wpłata miesięczna;
- 3.704 zł Warszawskie Okręgowe Przedsiębiorstwo Miernicze - składki pracownicze;
- 5.500 zł Krajowy Związek Spółdzielni Sprzętu Medycznego - dotacje: "Termometal" i "Precyzja";
- 32.705 zł Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa, Oddział w Warszawie.

z kraju:

- 25.000 zł Zarząd Portu Gdynia ze sprzedaży złomu;
- 6.920 zł Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Gorlicach;
- 3.000 zł Poznańskie Okręgowe Przedsiębiorstwo Miernicze - składki pracownicze;

- 2.187,60 zł Komitet Blokowy nr 45 w Bytomiu;
- 25.000 zł Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji, Wałbrzych - ze społecznej zbiórki złomu;
- 10.100 zł załoga Zakładów Metalowych "Predom-Polar" Wrocław;
- 1.180,70 zł Spółdzielnia Pracy Huta Szkła w Działdowie - ze zbiórki do skarbonki;
- 2.274 zł Urząd Gminy Dobrze pow. Mińsk Maz. - ze zbiórki złomu 13 sołtysów;
- 3.404 zł członkowie Cechu Rzemiosł Różnych w Augustowie;
- 3.130 zł Biuro Projektów Kamieniołomów, Wrocław;
- 3.463 zł Wojewódzki Związek Spółdzielni Pracy w Białymstoku;
- 990 zł Koło ZMS Spółdzielni Pracy "Powiśle" w Kwidzynie, z czynu społecznego;
- 2.000 zł Bank Spółdzielczy w Spiczynie - dotacja;
- 6.709 zł Radomskie Przedsiębiorstwo Surowców Wtórnych - ze sprzedaży starych opon;
- 1.000 zł Powiatowa Spółdzielnia Usług Wielobranżowych "Metalowiec" w Trzebini;
- 1.500 zł Państwowe Gospodarstwo Rolne w Borkowie - składki;
- 1.738 zł Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, Lipsk - składki;
- 500 zł Sławomira Delmon, emerytka z Kędzierzyna;
- 3.000 zł pracownicy Wytwórczo-Usługowej Spółdzielni Pracy Metalowców "Renoma" w Lublinie;
- 4.350 zł członkowie Cechu Rzemiosł Różnych, Chrzanów;
- 3.611,25 zł Rejonowa Spółdzielnia Zaopatrzenia i Zbytu w Kazimierzy Wielkiej - ze sprzedaży surowców wtórnych;
- 986 zł Zakłady Chemiczne Oświęcim - z imprezy 30-lecia PRL;
- 4.945 zł Dolnośląskie Zakłady Metalurgiczne w Nowej Soli ze zbiórki do skarbonki sztafety;
- 4.000 zł Ochotnicze Straże Pożarne Gminy Dobroń k/Łodzi;
- 1.000 zł Lubelskie Zakłady Ceramiki Budowlanej w Lublinie - zamiast życzeń noworocznych;

- 2.412 zł załoga Cegielni Łopatki w woj. lubelskim- z czynu społecznego;
- 5.575.80 zł Państwowe Gospodarstwo Rolne, Medyka woj. rzeszowskie;
- 1.538.65 zł Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych w Pruszkowie - ze zbior-
ki.
- 4.737 zł Spółdzielnia Pracy Różnej Wytwórczości "Opolanka" w Opolu,
z czynów społecznych pracowników;
- 2.964 zł Gmina Rościszewo - ze zbiórki złomu;
- 5.000 zł dar żołnierzy ze Swidnicy;

Młodzież

- 3.579 zł młodzież Zespołu Szkół Zawodowych nr 19 w Warszawie;
- 1.957 zł uczennice Liceum Pedagogicznego dla Wychowawczyń Przed-
szkoli w Wałczu woj. koszalińskie;
- 2.000 zł Szkoła Podstawowa nr 9 w Lesznie - ze zbiórki makulatury;
- 5.674.50 zł Wojewódzka Komisja Spółdzielni Uczniowskich w Kato-
wicach;
- 1.957 zł młodzież Studium Wychowania Przedszkolnego w Wałczu -
z niedzielnego czynu społecznego. Profesorowie i młodzież złożyli już
na fundusz odbudowy 5.000 zł;
- 570 zł Państwowy Zakład Wychowawczy w Radomsku - wpłaty dzieci;
- 1.000 zł Samorząd Szkolny I Liceum Ogólnokształcącego w Dzierżano-
wie;
- 3.000 zł uczniowie klasy IIIh Zasadniczej Szkoły Budowlanej, w Prze-
myślu;
- 2.023 zł uczniowie Zasadniczej Szkoły Zawodowej Zakładów H. Ce-
gielski w Poznaniu;
- 3.000 zł młodzież Medycznego Studium Zawodowego nr 1 w Zabrze;
- 1.000 zł Szkolna Kasa Oszczędności przy Liceum Ogólnokształcącym
w Parczewie.

Na konto krajowe w PKO do dnia 31 stycznia 1973 r. wpłynęło
zł. 321.275.114,45 złotych.

Na konto dewizowe w Banku PeKaO wpłynęło 397.184,20 dolarów.

NUMERY KONT

Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie

PKO I Oddział Warszawa Nr 1-9-122.122.

Oprocentowane Konto Dewizowe Banku PeKaO nr E-100 700.

BIULETYN ZAMEK

Wydawca: Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego w
Warszawie.

Adres Redakcji: siedziba OKOZK. Plac Zamkowy 10, tel. 310-400.

Redaguje: Bernard Kiser.

Wykonuje: Polska Agencja INTERPRESS, ul. Bagatela 12

Maszynopisanie: K. Bąkowsky

Korekta: A. Dolega,

Druk: Zbigniew Juszkiewicz, ekspedycja: Barbara Ludwikowska.

Prace w czynie społecznym.